

## POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Inwestycji Alternatywnych P. S.A. w R.  
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu  
Okręgowego w R. z dnia 25 czerwca 2013 r., wydanym w sprawie ze skargi A. R.  
przeciwko H. B., Gminie Miasta R., A. H., Inwestycjom Alternatywnym P. S.A. w W.,  
K. K., M. K. i Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta R.  
o wznowienie postępowania w sprawie ... 1202/72 Sądu Rejonowego  
w R., w sprawie ... 1222/75 Sądu Powiatowego w R.  
i w sprawie ... 735/57 Sądu Powiatowego w R.,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 14 stycznia 2015 r.,  
zażalenia strony pozwanej Inwestycji Alternatywnych P.S.A. w W.  
na postanowienie Sądu Okręgowego w R.  
z dnia 25 listopada 2013 r.,

**oddala zażalenie i ustala, że każdy z uczestników  
postępowania ponosi koszty postępowania zażaleniowego we  
własnym zakresie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w R. odrzucił skargę Inwestycji Alternatywnych P. S.A. w W. o wznowienie postępowania, ponieważ jest ona niedopuszczalna (art. 416 k.p.c.).

Z uzasadnienia postanowienia wynika, że wymieniona spółka wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 16 grudnia 2011 r., sygn. akt ... 717/11, i prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w R. z dnia 25 czerwca 2011 r., sygn. akt ... 815/12. Jako podstawę wznowienia wskazała nieważność postępowania spowodowaną pozbawieniem jej możliwości działania na skutek błędnego oznaczenie stron procesu (art. 401 pkt 2 k.p.c.).

Sąd Rejonowy w R., w sprawie prowadzonej pod sygn. akt ... 717/11, wyrokiem z dnia 16 grudnia 2011 r. oddalił skargę A. R. o wznowienie postępowania w sprawach byłego Sądu Powiatowego w R. ... 1202/72 (pkt I sentencji), ...1222/75 (pkt II sentencji) i ... 735/57 (pkt III sentencji), a Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 25 czerwca 2013 r., sygn. akt ... 815/12, oddalił apelację od tego wyroku A. R., A. H., H. B. i Inwestycji Alternatywnych P. S.A. w W.

Zdaniem Sądu Okręgowego w R. wniesiona przez Inwestycje Alternatywne P. S.A. w W. skarga o wznowienie postępowania podlegała odrzuceniu, ponieważ zgodnie z art. 416 k.p.c. nie jest dopuszczalne wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym na skutek skargi o wznowienie.

W zażaleniu pełnomocnik Inwestycji Alternatywnych P.S.A. w W. zarzucił naruszenie art. 416 § 1 i 401 pkt 2 k.p.c. i wniósł o uchylenie skarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania albo o jego zmianę przez przyjęcie skargi o wznowienie do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 416 k.p.c. niedopuszczalne jest dalsze wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym na skutek skargi o wznowienie postępowania (§1); przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli skarga o wznowienie

postępowania została oparta na podstawie wznowienia określonej w art. 401<sup>1</sup> k.p.c.

W orzecznictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się, że celem przepisu art. 416 k.p.c. jest utrzymanie mocy obowiązującej prawomocnych wyroków i postanowień co do istoty sprawy wydanych w postępowaniu nieprocesowym. Jest to przepis bezwzględny i ani przyczyny nieważności, ani przyczyny restytucyjne nie mogą uzasadniać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem, wydanym na skutek skargi o wznowienie. Poza sytuacją przewidzianą w art. 401<sup>1</sup> k.p.c. wyłączona jest możliwość ponownego domagania się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, jeśli uprzednio orzeczono o oddaleniu skargi o wznowienie tego postępowania. Zasada ta dotyczy także wypadku wniesienia skargi przez inny podmiot lub oparcia jej na innej podstawie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2000 r., I CKN 1142/00, OSNC 2001, nr 7 - 8, poz. 108, z dnia 21 kwietnia 2011 r., III UZ 10/11, OSNP 2012, nr 15-16, poz. 207, i z dnia 9 stycznia 2012 r., III PZ 12/11, nie publ.). Innymi słowy, wznowienie postępowania, poza wyjątkiem wskazanym w art. 416 § 2 k.p.c., w tej samej sprawie jest możliwe tylko raz.

Argumentów wspierających przedstawione stanowisko dostarcza wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 listopada 2006 r., SK 19/05 (OTK-A 2006, nr 10, poz. 154).

Art. 416 k.p.c. - stwierdził Trybunał Konstytucyjny - ma wymiar konstytucyjny. Przyjęte w nim rozwiązanie jest związane z zasadą państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP), zasadą sprawności działania organów państwa (wstęp do Konstytucji RP) oraz prawem do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Zasada stabilności prawomocnych orzeczeń sądowych ma istotne znaczenie z punktu widzenia formalnego aspektu zasady państwa prawnego, zasady ochrony zaufania do państwa i prawa oraz prawa do rozstrzygnięcia sprawy sądowej w rozsądnym czasie. Oczywiście jest, że każda sprawa, w tym każdy spór prawny rozpatrywany w drodze sądowej, powinna mieć swoje ostateczne, skuteczne i niepodważalne na drodze prawnej rozstrzygnięcie. Niewzruszalność prawomocnych orzeczeń sądowych nie jest zasadą absolutną, jednak odstępstwa od niej muszą być oceniane z punktu

widzenia wskazanych wyżej dyrektyw konstytucyjnych, przy założeniu, że sama zasada jest elementem zasady państwa prawnego. Art. 416 k.p.c. wyklucza przy tym dodatkowo stosowanie swoistej obstrukcji procesowej. W jego braku możliwe byłoby wielokrotne wnoszenie skarg o wznowienie postępowania, opartych na coraz to nowych podstawach, których zasadność sądy musiałyby badać w kolejnych procesach cywilnych. Kodeks wprowadza zatem środek mający na celu „wymuszenie” wnikliwego rozważenia sytuacji prawnej w wypadku składania skargi o wznowienie postępowania, a tym samym przyczynia się do usprawnienia działalności sądów.

Z powyższych względów należy przyjąć, że samo wykluczenie możliwości wielokrotnego wznowiania postępowania nie narusza unormowań konstytucyjnych. Dotyczy to również postępowań zakończonych orzeczeniami, które są niezgodne z prawem, a nawet wydają się niesprawiedliwe. Potwierdza to analiza podstaw wznowienia postępowania, do których należą tylko wyczerpująco określone w kodeksie szczególnie istotne błędy i wady prawne samego orzeczenia lub postępowania prowadzącego do jego wydania.

Mając na względzie powyższe, zarzuty skarżącej, że odrzucenie skargi o wznowienie postępowania nastąpiło z naruszeniem art. 401 pkt 2 i 416 § 1 k.p.c. należało uznać za nieuzasadnione. Odrzucona skarga zmierzała bowiem do niedopuszczalnego wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym na skutek skargi o wznowienie postępowania.

Z przedstawionych powodów zażalenie podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione (art. 398<sup>14</sup> w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.). Orzeczenie o kosztach postępowania zostało oparte na art. 520 § 1 w związku z art. 391 § 1, art. 398<sup>21</sup> i art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.